

Nagyböjt 3. vasárnapja

Kiv 17,3-7

„Köztünk van-e az Úr vagy nincs?”

A nép azonban szomjas volt, azért tovább zúgolódott Mózes ellen: „Miért hoztál ki bennünket Egyiptomból – kérdezték –, talán azért, hogy gyermekeinkkel és állatainkkal együtt szomjan haljunk?” Mózes ilyen szavakkal fohászodott az Úrhoz: „Mit tegyek ezzel a néppel? Kevés hija és megkövez.” Az Úr ezt válaszolta Mózesnek: „Haladj a nép előtt, vedd magadhoz Izrael véneit, fogd kezedbe a botodat, amellyel a Nílusra rácsaptál és menj. Én odaállok eléd a sziklára a Hórebnél. Üss rá a sziklára, víz folyik majd belőle, hogy igyék a nép.” Mózes úgy is tett, Izrael véneinek a jelenlétében. A helyet Masszának és Meribának nevezte el, mivel Izrael fiai ott zúgolódtak és kísértették az Urat. Ezt kérdezték ugyanis: „Köztünk van-e az Úr vagy nincs?”

A Kivonulás könyvében lépésről lépésre tárul fel előttünk Mózes élete, amelynek két fázisa különböztethető meg. Az első fázis a Sínai vagy Hóreb hegyig tart, ahol megkapja Isten nevének kinyilatkoztatását: „Vagyok, aki vagyok!” és a feladatát, hozza ki a népet Egyiptomból. Ez a küldetés azonban összetett. Egyrészt jelenti azt, hogy földrajzilag távolodjanak el Egyiptomból, életmódjukban pedig a letelepült életmódtól. Másrészt távolodjanak el az egyiptomi vallási szemlélettől, és fogadják el a Sínai/Hóreb-hegyen kinyilatkoztatott új Isten, Jahve fensőbbségét és törvényeit. Az állandó mozgásban lévő, Mózes által vezetett szemiták, az isteni vezetéssel és annak kihívásaival percről percre szembesülnek. Ebben a kettős kivonulási folyamatban a közvetítő Isten és a nép között Mózes, a meghatározatlan hivatással rendelkező népi vezető. Ne feledjük, Mózes nem volt pap, mert annak Áront nevezte ki, nem volt hadvezér, mert ezt a feladatot Józsue töltötte be, nem volt fejedelem, mert a törzsi vezetők szerepét végig megtartotta. Mózes a Biblia sem tudja mással definiálni, mint saját magával, illetve azzal a speciális összekötő küldetésével, amely egyrészt Istenhez kötötte, másrészt a nép felvilágosítója, vezetője, oltalmazója volt. Azt szokta írni róla a Biblia, Mózes szemtől szembe beszélt Istennel.

Az Újszövetség Mózes számos esetben idézi, vagy utal rá általában mint Isten küldöttére, de leginkább mint akinek törvénye az Isten törvénye. A zsidó levélben pedig a hit tanúja lesz Mózes (Zsid 11,23-29).

De legtöbbször Mózes alakjára vonatkozó hellenista átértelmezéseket veszi át az Újszövetség (ApCsel 3,22 7,38; Gal 3,19; 2Tim 3,8; Júd 9), de Jézus Mózeszt kritizálja is, ami a zsidóságban elképzelhetetlen volt. A János evangéliuma és a (1,17) zsidó levél Mózeszt Jézus előképének tekinti, akit azonban Jézus messze felülmúlt.

A nép csak akkor fogadja el Mózes sajátos vezető szerepét, ha Istene segítségével folyamatosan megoldja a problémáikat. A sivatagi vándorlás egyik legnagyobb veszélye a víz hiánya. Az ettől való félelem nagyobb, mint Mózes Istenétől való félelem. Mózes tehát a hit és a hitetlenség közepette kényszerül a vízfakasztásra. A helyet Meribának hívják, amely beszélő név, a „rīb” héberül pereskedést, lázongást jelent. Kádesnél, a Negev-sivatagban Mózes végül is a kételkedő nép képviselői előtt megnyitja a forrást, és vizet ad. De a vízfakasztás igazi célja a hitfakasztás volt. Mózes hite egyedül áll szembe a sokaság hitetlenségével. A víz csak jele lesz annak, hogy Mózes hitének van alapja, mert a látszólag, a sivatagban magára hagyott nép között ott van az Isten. Ez a történet végkicsengése.

A zsoldtárok újabb teológiai összefüggésben értelmezik ezt a történetet: „Bánatodban hozzám kiáltottál, s én megszabadítottalak; dörgő felhőből adtam választ neked, Meriba vizénél megpróbáltalak” (81,8). Már csak próbatételnek tekinti ezt az eseményt a hívő zsoldtáros. A hit drámáját sokkal érzékletesebben írja le a zsoldt 95,8–9: „Bárcsak meghal-lanátok ma a szavát: »Ne keményítsétek meg a szíveteket, mint egykor Meribánál, mint a pusztában Massa napján! Atyáitok ott megkísértet-tek, bizonyítékot követeltek, jóllehet látták tetteimet.«”

Az ember nehezen jut el a bízó hitre, mindig újabb és újabb jelet követel Istentől. Ezzel megcseréli a szerepeket, a bízó Istent tekinti megbízhatatlannak és önmagát az igazodás tárgyának. Ez az ősi történet példaértékű abban a tekintetben, hogy egy nép mindig nehezen tud hinni, és nemcsak Istent, hanem a hitre nevelő vezetőit is állandóan próbára teszi.